Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət mərkəzidir

Əsası 1752-ci ildə Pənahəli xan tərəfindən qoyulan, zəngin tarixi keçmişə malik olan Şuşa şəhəri Azərbaycanın mədəniyyət mərkəzi olmuşdur.

Şuşa qalası uzun illər boyu Azərbaycanın Qarabağ xanlığının paytaxtı olmuşdur. XVIII əsrin II yarısında Azərbaycanın tarixi, mədəni və strateji əhəmiyyətə malik şəhəri özünün xalçası, ipəyi, parçası və süni qabları ilə dünya bazarlarına çıxmış, böyük şöhrət qazanmışdır.

Şuşanın Azərbaycan tarixində xüsusi yeri vardır. Kurortlar şəhəri, muzeylər diyarı, Şərqin musiqi akademiyası sayılan bu şəhər nəinki Azərbaycanın, hətta bütün Qafqazın incisidir.

Şuşanın etnik və tarixi-memarlıq mənzərəsini müəyyən edən bütün məscidlər, karvansaralar, hamamlar, bulaqlar, qalalar, məşhur saray və imarətlər Azərbaycan xalqına məxsusdur və məhz onun tarixi keçmişidir. Bura həm də özünün musiqiçiləri ilə şöhrət qazanmışdır. Elə buna görə də Şuşanı Azərbaycanın təbii konservatoriyası, musiqi sənətinin beşiyi adlandırırlar.

1977-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə "Şuşa şəhərinin tarixi hissəsini tarix-memarlıq qoruğu elan etmək haqqında" qərar qəbul edilmişdir. Həmin qərar nəticəsində abidələrin qorunması, görkəmli mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin xatirələrinin əbədiləşdirilməsi istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atılmışdır.

8 may 1992-ci ildə Şuşa erməni qəsbkarları tərəfindən işğala məruz qaldı. Onlar Azərbaycanın tarixi mədəni irsinə aid abidələri yerləyeksan etdilər, şəhəri tanınmaz hala saldılar. Molla Pənah Vaqif, Xurşidbanu Natəvan, Üzeyir bəy Hacıbəyli, Bülbül və digər sənətkarların Şuşada yaşayıb-yaratdıqları evlər darmadağın edildi, mədəni irsinə böyük zərbələr endirildi.

8 noyabr 2020-ci il... Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazılan Zəfər Günü... Yaddaşlardan silinməyən həmin tarixdə Şuşa şəhəri erməni qəsbkarlarından azad edildi.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin göstərişi ilə Şuşada tarixi abidələrin bərpası və yenilənməsi ilə əlaqədar bu cənnətməkanda hal-hazırda mühüm işlər görülür. Şuşa tezliklə öz əvvəlki şöhrətinə, gözəlliyinə qovuşacaq.

Prezident İlham Əliyevin 7 may 2021-ci il tarixli xüsusi sərəncamı ilə Şuşa şəhəri Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilmişdi. Tarixi-mədəni əhəmiyyəti və Azərbaycan xalqı üçün müstəsna mənəvi dəyərə malik olması Şuşaya xüsusi qayğı və həssaslıqla yanaşmanı zəruri etmişdi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev öz nitqində söyləyirdi ki, Şuşa təkcə şuşalılar üçün deyil, bütün Azərbaycan üçün, vətənini, millətini sevən hər bir vətəndaşımız üçün əziz bir şəhərdir, əziz bir qaladır, əziz bir abidədir.

Təranə HƏSƏNOVA,
Üzeyir bəy Hacıbəylinin ev-muzeyinin kiçik elmi işçisi

Azərbaycan.- 2023.- 26 may.- S.11.